

ลักษณะของคำไวยากรณ์ในภาษาไทย

ลักษณะและความหมายทางโครงสร้างของคำไวยากรณ์ ที่จะกล่าวในบทนี้ ผู้วิจัยจะเน้นเฉพาะลักษณะที่คำไวยากรณ์แตกต่างจากคำหลักในประเด็นที่สำคัญ 3 ข้อ ดังนี้ คือ

1. หน้าที่ในภาษา¹
2. ความหมาย²
3. จำนวนคำ

4.1 การแบ่งประเภทของคำตามหน้าที่ในภาษา ความหมายและจำนวนคำ

คำในภาษาไทยอาจจะแบ่งออกได้เป็น 2 ประเภทคือ คำหลักและคำไวยากรณ์³ ตามหน้าที่ ความหมายและจำนวนคำดังนี้ คือ

¹ หน้าที่ในภาษา ในที่นี้หมายถึง การปรากฏคือเมื่อคำปรากฏในตำแหน่งใด ก็ถือว่ามีหน้าที่ในตำแหน่งนั้น

² ความหมาย ในที่นี้หมายถึง ความหมายประจำคำและความหมายทางโครงสร้าง คู่อธิบาย ความหมายสองประเภทนี้ ในบทที่ 3 หน้า 38 และ 39.

³ เปรียบเทียบกับ class words และ function words ของ Charles Carpenter Fries ในหนังสือ The Structure of English (New York: Harcourt, Brace and Company, 1958).

คำหลัก

มี 7 ชนิด ดังนี้คือ คำนาม¹ คำสรรพนาม² คำบอกเวลาบางคำ³
 คำกริยาอาการ⁴ คำกริยาอาการยอ⁵ คำกริยาอาการ⁶ คำกริยาทวิกรรม⁷
 ซึ่งมีลักษณะดังนี้ คือ

-
1. คำอธิบาย คำนาม ในบทที่ 2 หน้า 21.
 2. คำอธิบาย คำสรรพนาม ในบทที่ 2 หน้า 22.
 3. คำอธิบาย คำบอกเวลา ในบทที่ 2 หน้า 26.
 4. คำอธิบาย คำกริยาอาการ ในบทที่ 2 หน้า 21.
 5. คำอธิบาย คำกริยาอาการยอ ในบทที่ 2 หน้า 22.
 6. คำอธิบาย คำกริยาอาการ ในบทที่ 2 หน้า 21.
 7. คำอธิบาย คำกริยาทวิกรรม ในบทที่ 2 หน้า 21.

พิจารณาตามหน้าที่

1.1. เป็นคำที่สามารถปรากฏ และทำหน้าที่ตามลำพังเป็นส่วนประกอบของประโยค¹ เริ่มในภาษาไทยได้ เช่น

ตัวอย่าง คำหลักที่ทำหน้าที่ต่าง ๆ คือ

เป็นหน่วยประธาน เช่น

คน วิ่ง

เป็นหน่วยกรรมตรง เช่น

คน กิน ข้าว

เป็นหน่วยกรรมรอง เช่น

น้อง รด น้ำ ต้นไม้

¹ ส่วนประกอบของประโยค คือ หน่วยโครงสร้างของประโยคในภาษาไทย ซึ่ง เป็นหน่วยโครงสร้างที่ปรากฏในตำแหน่งโครงสร้างต่าง ๆ ของประโยค หน่วยโครงสร้างของประโยค หรือหน่วยประโยคเหล่านี้เอง ที่ประกอบกันเข้าเป็นประโยค บางประโยคอาจจะมีหน่วยโครงสร้างเพียงหน่วยเดียว บางประโยคอาจมีหลายหน่วย หน่วยประโยคมี 2 ประเภท คือ

1) หน่วยประโยคประเภทนามมี หน่วยประธาน (Subject) หน่วยกรรมตรง (Direct Object) หน่วยกรรมรอง (Indirect Object) และหน่วยนามพิเศษ

2) หน่วยประโยคประเภทกริยามี หน่วยกริยาอกรรม (Intransitive Verbum) หน่วยกริยาสกรรม (Transitive Verbum) และหน่วยกริยาทวิกรรม (Double Transitive Verbum).

เป็นหน่วยกริยากรรม เช่น

คน วิ่ง

เป็นหน่วยกริยากรรม เช่น

คน กิน ข้าว

เป็นหน่วยกริยาวิกรรม เช่น

น้อง รด น้ำ ต้นไม้

คำที่ขีดเส้นใต้ในตัวอย่างข้างบนนี้ ถือว่าเป็นคำหลัก ซึ่งทำหน้าที่ตามลำพังเป็นส่วนประกอบของประโยคเริ่มชนิดต่าง ๆ

พิจารณาตามความหมายทางโครงสร้าง

1.2. คำหลัก 7 ชนิดดังกล่าว จะมีความหมายทางโครงสร้างดังนี้ คือ

1.2.1. มีความหมายทางโครงสร้าง (ความหมาย ๗) ¹ เป็น 5 ประเภท คือ

1) ความหมาย ๗ ของคำในฐานะที่เป็นหน่วยโครงสร้างของประโยค ซึ่งมีดังนี้ คือ

1.1) เมื่อทำหน้าที่เป็นหน่วยประธาน ² คำหลักจะมีความหมาย ๗ เป็น ผู้แสดงอาการ หรือสิ่งที่แสดงอาการ หรือผู้รับการแสดงอาการ หรือสิ่งที่รับการแสดงอาการ หรือผู้แสดงสภาพ หรือผู้ใ้ผู้อื่นให้แสดงอาการ

¹ ต่อไปในเมื่อมีเครื่องหมาย ๗ อยู่ข้างหลังคำว่า ความหมาย จะหมายถึง ความหมายทางโครงสร้าง

² ดูคำอธิบาย หน่วยประธาน ในบทที่ 2 หน้า 19 และดูความหมาย ๗ ของคำหลักเมื่อทำหน้าที่นี้ ในบทที่ 3 หน้า 61.

ตัวอย่าง หน่วยประธานซึ่งมีความหมาย ๑ ต่าง ๆ คือ

เป็นผู้แสดงอาการ เช่น

เด็ก หกล้ม

เป็นสิ่งที่แสดงอาการ เช่น

บ้าน พัง

เป็นผู้แสดงสภาพ เช่น

เด็ก สวย

เป็นสิ่งที่แสดงสภาพ เช่น

บ้าน สวย

เป็นผู้รับการแสดงอาการ เช่น

เด็ก ถูกตี

เป็นสิ่งที่รับการแสดงอาการ เช่น

บ้าน ถูกรื้อ

เป็นผู้ใช้ผู้อื่นให้แสดงอาการ เช่น

ครู ให้นักเรียน ทำการบ้าน

คำที่ขีดเส้นใต้ในตัวอย่างข้างบนนี้ ถือว่าเป็นคำหลักที่ทำหน้าที่เป็นหน่วยประธาน และมีความหมาย ๑ เป็นชนิดต่าง ๆ

1.2) เมื่อทำหน้าที่เป็นหน่วยกรรมตรง¹ คำหลักจะมีความหมาย ๑ เป็นผู้รับการแสดงอาการโดยตรง หรือสิ่งที่รับการแสดงอาการโดยตรง

¹ ดูคำอธิบาย หน่วยกรรมตรง ในบทที่ 2 หน้า 19 และดูความหมาย ๑ ของ คำหลักเมื่อทำหน้าที่นี้ ในบทที่ 3 หน้า 63.

ตัวอย่าง หน่วยกรรมตรง ซึ่งมีความหมาย ๑ ต่าง ๆ คือ
 เป็นผู้รับการแสดงอาการโดยตรง เช่น
 พ่อ ที่ เด็ก
 เป็นสิ่งที่รับการแสดงอาการโดยตรง เช่น
 พี่ ทำ กับ ข้าว

1.3) เมื่อทำหน้าที่เป็นหน่วยกรรมรอง¹ คำหลักจะมีความหมาย ๑
 เป็นผู้รับการแสดงอาการรองลงมา หรือสิ่งที่รับการแสดงอาการรองลงมา

ตัวอย่าง หน่วยกรรมรองซึ่งมีความหมาย ๑ ต่าง ๆ คือ
 เป็นผู้รับการแสดงอาการรองลงมา เช่น
 แม่ ให้ ส ต าง ค น อง
 เป็นสิ่งที่รับการแสดงอาการรองลงมา เช่น
 พ่อ เติม น้ำ มัน รถ

คำที่ขีดเส้นใต้ในตัวอย่างข้างบนนี้ ถือว่าเป็นคำหลักที่ทำหน้าที่เป็นหน่วยกรรมรอง และมีความหมาย ๑ เป็นชนิดต่าง ๆ

1.4) เมื่อทำหน้าที่เป็นหน่วยกริยากรรม² คำหลักจะมีความหมาย ๑
 เป็น การแสดงอาการของผู้แสดงอาการ หรือสิ่งที่แสดงอาการ หรือผู้แสดงสภาพ หรือ
 สิ่งที่แสดงสภาพ

¹ ดูคำอธิบาย หน่วยกรรมรอง ในบทที่ 2 หน้า 19 และดูความหมาย ๑ ของคำหลักเมื่อทำหน้าที่นี้ ในบทที่ 3 หน้า 64.

² ดูคำอธิบาย หน่วยกริยากรรม ในบทที่ 2 หน้า 20 และดูความหมาย ๑ ของคำหลักเมื่อทำหน้าที่นี้ ในบทที่ 3 หน้า 65.

ตัวอย่าง หน่วยกริยากรรมซึ่งมีความหมาย ๑ ต่าง ๆ คือ

เป็นการแสดงอาการของผู้แสดงอาการ เช่น

เด็ก วิ่ง

เป็นการแสดงอาการของสิ่งที่แสดงอาการ เช่น

บ้าน พัง

เป็นการแสดงสภาพของผู้แสดงสภาพ เช่น

เด็ก อ้วน

เป็นการแสดงสภาพของสิ่งที่แสดงสภาพ เช่น

บ้าน สวย

คำที่ขีดเส้นใต้ในตัวอย่างข้างบนนี้ ถือว่าเป็นคำหลักที่กำหนดให้เป็นหน่วยกริยากรรม และมีความหมายเป็นชนิดต่าง ๆ

1.5) เมื่อทำหน้าที่เป็นหน่วยกริยากรรม¹ คำหลักจะมีความหมาย ๑ เป็นการแสดงอาการของผู้แสดงอาการ หรือสิ่งที่แสดงอาการ หรือผู้รับการแสดงอาการ หรือสิ่งที่รับการแสดงอาการ หรือผู้ไขว้กันให้แสดงอาการ โดยมีทั้งผู้รับการแสดงอาการโดยตรง หรือสิ่งที่รับการแสดงอาการโดยตรงตามมา

ตัวอย่าง หน่วยกริยากรรมซึ่งมีความหมาย ๑ ต่าง ๆ คือ

เป็นการแสดงอาการของผู้แสดงอาการ เช่น

เด็ก วิ่ง

¹ ดูคำอธิบาย หน่วยกริยากรรม ในบทที่ 2 หน้า 20 และดูความหมาย ๑ ของคำหลักเมื่อทำหน้าที่ในบทที่ 3 หน้า 66.

เป็นการแสดงอาการของสิ่ง^๑ที่แสดงอาการ เช่น
รถ ขับ เด็ก

เป็นการแสดงอาการของผู้รับการ^๒แสดงอาการ เช่น
เด็ก ถูก ทำโทษ

เป็นการแสดงอาการของสิ่ง^๑ที่รับการ^๒แสดงอาการ เช่น
บ้าน ถูก รื้อ

เป็นการแสดงอาการของผู้ใช้ผู้อื่น^๓ให้^๔แสดงอาการ เช่น
ครู ให้ ทำ การบ้าน

คำที่ขีดเส้นใต้ในตัวอย่างข้างบนนี้ ถือว่าเป็นคำหลักที่ทำหน้าที่เป็นหน่วยกิริยา
สกรรม และมีความหมาย ๑ เป็นชนิดต่าง ๆ

1.6) เมื่อทำหน้าที่เป็นหน่วยกิริยาทวิกรรม^๑ คำหลักจะมีความหมาย ๑
เป็นการแสดงอาการของผู้แสดงอาการ โดยมีทั้งผู้รับการ^๒แสดงอาการโดยตรง หรือสิ่ง^๑ที่
รับการ^๒แสดงอาการโดยตรง และผู้รับการ^๒แสดงอาการรองลงมา หรือสิ่ง^๑ที่รับการ^๒แสดง
อาการรองลงมาตามลำดับ

ตัวอย่าง หน่วยกิริยาทวิกรรมที่มีความหมาย ๑ ดังนี้

เป็นการแสดงอาการของผู้แสดงอาการ เช่น
พ่อ ให้ ส탕ค์ เด็ก

2) ความหมาย ๑ เป็นผู้ที่ถูกขยาย หรือผู้ที่ถูกเชื่อมให้ต่อเนื่องกัน เมื่อมีคำ
ชนิดอื่นมาปรากฏด้วย เช่น

^๑ คำอธิบาย หน่วยกิริยาทวิกรรม ในบทที่ 2 หน้า 20 และดูความหมาย ๑
ของคำหลักเมื่อทำหน้าที่นี้ ในบทที่ 3 หน้า 66.

ก. คน อ้วน วิ่ง

คำหลัก คน ในประโยคตัวอย่างนี้ จะมีความหมายเป็นผู้ที่ถูกคำว่า อ้วน ขยาย

ข. น้องจะกิน ข้าว หรือ กวยเตี๋ยว

คำหลัก ข้าว กับ กวยเตี๋ยว ในประโยคตัวอย่างนี้ จะมีความหมาย ๑ เป็นผู้ถูก หรือ เชื่อมให้ต่อเนื่องกัน

3) ความหมาย ๑ แบบบอกความหมายรวม ๆ ของทั้งประโยคเป็นแบบมาลาต่าง ๆ และเป็นประโยคที่ประกอบด้วยคำหลักล้วน ๆ ซึ่งมี 2 ชนิดดังนี้ คือ

3.1) เมื่อมีความหมายแบบมาลา คำสั่ง¹ จะมีความหมายรวมเป็นแบบคำสั่ง คือสั่งให้ผู้ฟังทำ หรือปฏิบัติตามที่ผู้พูดต้องการ เช่น
นั่ง เป็นคน

3.2) เมื่อมีความหมายแบบบอกเล่า² จะมีความหมายรวมเป็นแบบบอกเล่า คือเป็นการบอกเล่าเรื่องทั่ว ๆ ไป เช่น
แดง กิน ข้าว เป็นคน

4) ความหมาย ๑ แบบบอกลักษณะของไวยากรณ์ในภาษา³ ซึ่งมี 3 ลักษณะดังนี้ คือ

¹ ดูคำอธิบาย ความหมายแบบมาลาคำสั่ง ในบทที่ 3 หน้า 70.

² ดูคำอธิบาย ความหมายแบบมาลาบอกเล่า ในบทที่ 3 หน้า 74.

³ ดูคำอธิบาย ลักษณะไวยากรณ์ในภาษา ในบทที่ 2 หน้า 30 และดูรายละเอียด ในบทที่ 5 หน้า 146-148 และ 168-237.

- 4.1) เมื่อบอกกาล คำหลักที่เป็นคำกริยาจะบอกก่อนนุทกาล¹ เท่านั้น
- 4.2) เมื่อบอกมาลา คำหลักที่เป็นคำกริยาจะบอกมาลา คำสั่ง² และ มาลาบอกเล่า³ เท่านั้น
- 4.3) เมื่อบอกวาทจก คำหลักที่เป็นคำกริยาจะบอกแต่กรรตุวาทจก⁴ เท่านั้น

1.2.2. ความหมาย ๗ ของคำหลักที่อยู่ในหมวดเดียวกันจะเหมือนกัน เช่น ความหมาย ๗ ของคำนามเมื่อทำหน้าที่เป็นหน่วยประธาน จะมีความหมาย ๗ เป็น ผู้แสดงอาการ หรือสิ่งที่แสดงอาการ ผู้แสดงสภาพ หรือสิ่งที่แสดงสภาพ ผู้รับการแสดงอาการ หรือสิ่งรับการแสดงอาการ และผู้ใช้ให้ผู้อื่นแสดงอาการเหมือน ๆ กันทุกคำ⁵ หรือ ความหมาย ๗ ของคำกริยาอาการเมื่อทำหน้าที่เป็นหน่วยกริยาอาการ จะมีความหมาย ๗ ว่าเป็นการแสดงอาการของผู้แสดงอาการ หรือสิ่งที่แสดงอาการ หรือผู้แสดงสภาพ หรือ สิ่งแสดงสภาพเหมือน ๆ กันทุกคำ⁶ เป็นต้น

¹ ฎรายละเอียดในเชิงอรรถที่ 1 ของบทที่ 3 หน้า 54.

² ฎรายละเอียดในเชิงอรรถที่ 1 ของบทที่ 3 หน้า 57.

³ ฎรายละเอียดในเชิงอรรถที่ 2 ของบทที่ 3 หน้า 57.

⁴ ฎรายละเอียดในเชิงอรรถที่ 2 ของบทที่ 3 หน้า 55.

⁵ ฎรายละเอียดของความหมาย ๗ ของคำนามเมื่อทำหน้าที่เป็นหน่วยกรรมตรง และหน่วยกรรมรอง ในบทที่ 3 หน้า 63 และ 64.

⁶ ฎรายละเอียดของความหมาย ๗ ของคำกริยากรรม และคำกริยาทวิกรรม เมื่อทำหน้าที่เป็นหน่วยกริยากรรม และหน่วยกริยาทวิกรรม ในบทที่ 3 นี้ หน้า 63 และ 64.

พิจารณาคำความหมายประจำคำ

1.3. คำหลักมีความหมายประจำคำทุกคำ เช่น

คำว่า แม่ หมายถึง "หญิงผู้ใหญ่คนใดคนหนึ่ง"

คำว่า เด็ก หมายถึง "คนที่มีอายุน้อย"

คำว่า เงิน หมายถึง "วัตถุที่ชำระหนี้ได้ตามกฎหมาย"

คำว่า ให้ หมายถึง "มอบ, สละ, อนุญาต"

คำว่า เคี้ยว หมายถึง "บดให้ละเอียดด้วยฟัน"

คำว่า กิน หมายถึง "เคี้ยวกลืน (ของเคี้ยว), กลืน (ของเหลว);

โดยปริยายหมายความว่า เสียไป ทำให้หมดไป"

พิจารณาคำจำนวน

1.4. คำหลักมีจำนวนคำมากกว่าคำไวยากรณ์ และอาจจะมีจำนวนเพิ่มอีกได้ในกรณีที่มีคำใหม่เกิดขึ้นในภาษา

คำไวยากรณ์

มี 23 ชนิดดังนี้คือ คำคุณศัพท์ คำกริยาวิเศษณ์ คำลักษณนาม คำบอกกำหนดเสียงโท คำบอกกำหนดเสียงตรี คำอนิยม คำจำนวนนับ คำลำดับที่ คำหน้าจำนวน คำหลังจำนวน คำพิเศษ คำบอกเวลาบางคำ¹ คำช่วยหน้ากริยา คำช่วยหลังกริยา

¹ ผู้วิจัยจะศึกษาเฉพาะ คำบอกเวลาประเภทที่หนึ่ง (คือคำบอกเวลาที่สามารถปรากฏตามลำพังเป็นหน่วยเสริมมูลฐานในประโยคเริ่มได้) ซึ่ง น.ส. น้อมนิจ วงศ์สุทธิธรรม ได้จัดไว้ในวิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิตเรื่อง "คำบอกเวลาในภาษาไทย" (แผนกวิชาภาษาไทย คณะบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พ.ศ. 2514)

คำหลังกริยา คำลงท้าย คำปฏิเสธ คำแสดงคำสั่ง คำแสดงคำถาม คำบุพบท คำเชื่อม-
นาม คำเชื่อมกริยา และคำเชื่อมอนุพากย์ ซึ่งมีลักษณะดังต่อไปนี้ คือ

พิจารณาตามหน้าที่ ¹

1.1.ก. เป็นคำที่ไม่สามารถปรากฏ และทำหน้าที่ตามลำพังเป็นส่วนประกอบ
ของประโยค ² เริ่มในภาษาไทยได้ เช่น

* กระจุกกระจิก อยู่บนโต๊ะ ³

คำว่า กระจุกกระจิก ในตัวอย่างนี้ จะปรากฏและทำหน้าที่ตามลำพังเป็นหน่วย
ประธานไม่ได้ จะต้องมีคำหลักคือคำนาม เช่น ของ ปรากฏอยู่ด้วยเสมอ จึงจะสามารถ
ไปทำหน้าที่เป็นส่วนประกอบของประโยคดังกล่าวได้ คือจะเป็นประโยคว่า

ของ กระจุกกระจิก อยู่บนโต๊ะ เป็นต้น

ข. คำไวยกรณบางคำคือ ใคร และ อะไร สามารถปรากฏและทำหน้าที่
ที่ตามลำพัง เป็นส่วนประกอบของประโยคได้ แต่จะปรากฏได้เฉพาะในประโยคไม่เริ่ม ⁴
เท่านั้น เช่น มีเสียงคนเดินมา แล้วเราถามออกไปว่า

ใคร มา

คำว่า ใคร เป็นคำแสดงคำถาม ซึ่งทำหน้าที่เป็นหน่วยประธานของประโยค
ไม่เริ่มนี้

¹ ดูคำอธิบาย ในเชิงอรรถที่ 1 ของบทที่ 4 นี้ หน้า 75.

² ดูคำอธิบาย ในเชิงอรรถที่ 1 ของบทที่ 4 นี้ หน้า 77.

³ ประโยคที่มีเครื่องหมายดอกจันกำกับนี้ หมายถึง ประโยคที่ไม่ปรากฏใช้ใน
ภาษา

⁴ ดูคำอธิบาย ประโยคไม่เริ่ม ในบทที่ 2 หน้า 15.

★ พิจารณาตามความหมายทางโครงสร้าง

1.2. คำไวยากรณ์ 23 ชนิดนี้ เมื่อไปปรากฏร่วมกับคำหลัก คือคำนามและคำกริยาเป็นนามวลี¹ กริยาวลีและเป็นประโยค จะมีความหมาย ๗ เป็นแบบต่าง ๆ ดังนี้

1.2.1. มีความหมาย ๗ ประเภท ดังนี้ คือ

1) ความหมาย ๗ แบบขยายคำนามในนามวลี² ซึ่งแบ่งออกได้เป็น 4 ชนิด
 ดังนี้ คือ

1.1) แบบขยายคำนามในนามวลีเพื่อบอกลักษณะ ซึ่งแบ่งออกเป็นชนิดย่อยได้ 8 ชนิด คือ

1.1.1) บอกชนิด

1.1.2) บอกขนาด

1.1.3) บอกสีฐาน

1.1.4) บอกสี

1.1.5) บอกเสียง

1.1.6) บอกกลิ่น

1.1.7) บอกรส

1.1.8) บอกสัมผัส

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

¹ ดูคำอธิบาย นามวลี ในบทที่ 2 หน้า 17.

² ดูรายละเอียด ความหมายทางโครงสร้างแบบขยายคำนามเพื่อบอกลักษณะ ในบทที่ 3 หน้า 41 และในบทที่ 5 หน้า 126-135.

1.2) แบบขยายค่านามในนามวลีเพื่อบอกกำหนดชี้เฉพาะ¹ ซึ่งแบ่งออกได้เป็น 2 ชนิด คือ

1.2.1) บอกกำหนดชี้เฉพาะธรรมดา

1.2.2) บอกกำหนดชี้เฉพาะความใกล้เคียง-ไกล เมื่อนำค่านามที่เรากล่าวถึงมาเปรียบเทียบกับตัวผู้พูด ซึ่งอาจจะแบ่งเป็นชนิดย่อยได้ 4 ชนิด คือ

ก. บอกกำหนดชี้เฉพาะความใกล้เคียงที่สุด

ข. บอกกำหนดชี้เฉพาะความกึ่งไกล

ค. บอกกำหนดชี้เฉพาะความกึ่งไกล

ง. บอกกำหนดชี้เฉพาะความไกลที่สุด

1.3) แบบขยายค่านามในนามวลีเพื่อบอกความไม่ชี้เฉพาะ²

1.4) แบบขยายค่านามในนามวลีเพื่อบอกจำนวนหรือบอกพจน์³ ซึ่งแบ่งออกได้เป็น 7 ชนิด คือ

1.4.1) บอกจำนวนถวน คือ บอกเอกพจน์ และพหูพจน์

1.4.2) บอกลำดับที่

1.4.3) บอกประมาณ

¹ ุรายละเอียด ความหมายทางโครงสร้างแบบขยายค่านามเพื่อบอกกำหนดชี้เฉพาะ ในบทที่ 3 หน้า 41 และในบทที่ 5 หน้า 136-143.

² ุรายละเอียด ความหมาย ำ แบบขยายค่านามในวลีเพื่อบอกความไม่ชี้เฉพาะ ในบทที่ 3 หน้า 43 และในบทที่ 5 หน้า 144.

³ ุรายละเอียด ความหมาย ำ แบบขยายค่านามในนามวลีเพื่อบอกจำนวนหรือบอกพจน์ ในบทที่ 3 หน้า 44 และในบทที่ 5 หน้า 145-158.

- 1.4.4) บอกจำนวนเพิ่ม
- 1.4.5) บอกความรู้สึกเกี่ยวกับจำนวน
- 1.4.6) บอกจำนวนจำกัด
- 1.4.7) บอกจำนวนเท่าที่ปรากฏ

2) ความหมาย ๗ แบบขยายคำกริยาในกริยาวลี¹ ซึ่งแบ่งออกได้เป็น 6 ชนิด ดังนี้ คือ

2.1) แบบขยายคำกริยาเพื่อบอกสภาพ ซึ่งอาจจะแบ่งเป็นชนิดย่อยได้ 7 ชนิด คือ

- 2.1.1) บอกสภาพของการกระทำ
- 2.1.2) บอกสภาพของสี
- 2.1.3) บอกสภาพของกลิ่น
- 2.1.4) บอกสภาพของความรู้สึก
- 2.1.5) บอกสภาพของสัมผัส
- 2.1.6) บอกสภาพของรส
- 2.2.7) บอกสภาพของเสียง

2.2) แบบขยายคำกริยาเพื่อบอกปริมาณ²

¹ ดูรายละเอียด ความหมาย ๗ แบบขยายคำกริยาในกริยาวลี ในบทที่ 3 หน้า 51 และในบทที่ 5 หน้า 150-237.

² ดูรายละเอียด ความหมาย ๗ แบบขยายคำกริยาเพื่อบอกปริมาณ ในบทที่ 3 หน้า 52 และบทที่ 5 หน้า 167.

2.3) แบบขยายคำกริยาเพื่อบอกเวลา หรือบอกกาล ¹ ซึ่งแบ่งออกได้
เป็น 6 ชนิด คือ

- 2.3.1) บอกปัจจุบันกาล
- 2.3.2) บอกอดีตกาลสามัญ
- 2.3.3) บอกอดีตกาลอันไกล
- 2.3.4) บอกอนาคตกาลสามัญ
- 2.3.5) บอกอนาคตกาลอันไกล
- 2.3.6) บอกอนุตกาล

2.4) แบบขยายคำกริยาเพื่อบอกการ ลักษณะ ² ซึ่งแบ่งออกได้เป็น 4
ชนิด คือ

- 2.4.1) บอกลักษณะของการกระทำที่ดำเนินอยู่ในขณะที่กล่าวถึง
- 2.4.2) บอกลักษณะของการกระทำที่เกิดขึ้นและเสร็จสิ้นไปใน
อดีต
- 2.4.3) บอกลักษณะของการกระทำที่เกิดขึ้นบ่อย ๆ
- 2.4.4) บอกลักษณะของการกระทำที่ล่วงไปแล้ว และมีผลมา
ถึงปัจจุบัน

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

¹ ดูรายละเอียด ความหมาย ฯ แบบขยายคำกริยาเพื่อบอกกาล ในบทที่ 3
หน้า 53 และบทที่ 5 หน้า 168-179.

² ดูรายละเอียด ความหมาย ฯ แบบขยายคำกริยาเพื่อบอกกาลลักษณะ ในบท
ที่ 3 หน้า 54 และบทที่ 5 หน้า 180-188.

2.5) แบบขยายคำกริยาเพื่อบอกมาลา¹ ซึ่งแบ่งออกได้เป็น 12 ชนิด

คือ

2.5.1) บอกมาลาบอกเล่า

2.5.2) บอกมาลาปฏิเสธ

2.5.3) บอกมาลาชักชวน

2.5.4) บอกมาลาเสนอแนะ

2.5.5) บอกมาลาขอร้อง

2.5.6) บอกมาลาห้าม

2.5.7) บอกมาลาคำสั่ง

2.5.8) บอกมาลาคาดคะเน

2.5.9) บอกมาลาแบ่งรับแบ่งสู้

2.5.10) บอกมาลาเชื่อแน

2.5.11) บอกมาลาแนะนำ

2.5.12) บอกมาลาชักถาม

2.6) แบบขยายคำกริยาเพื่อบอกวาจก² ซึ่งแบ่งออกได้เป็น 2 ชนิด

คือ

2.6.1) บอกกรรมวาจก

2.6.2) บอกเหตุกั้วาจก

¹ คุุรายละเอียด ความหมาย ๑ แบบขยายคำกริยาเพื่อบอกมาลา ในบทที่ 3 หน้า 56 และบทที่ 5 หน้า 191-237.

² คุุรายละเอียด ความหมาย ๑ แบบขยายคำกริยาเพื่อบอกวาจก ในบทที่ 3 หน้า 55 และบทที่ 5 หน้า 189-190.

3) ความหมาย ๗ แบบเชื่อมความให้ต่อเนื่องกัน¹ ซึ่งแบ่งออกได้เป็น 3 ชนิด คือ //

3.1) แบบเชื่อมคำชนิดเดียวกันให้มีความหมายต่อเนื่องกัน อาจจะแบ่งออกได้เป็น 2 ชนิด คือ

3.1.1) เชื่อมคำนามตั้งแต่ 2 คำให้มีความหมายต่อเนื่องกัน

3.1.2) เชื่อมคำกริยาตั้งแต่ 2 คำให้มีความหมายต่อเนื่องกัน

3.2) แบบเชื่อมคำคนละชนิดให้มีความต่อเนื่องกัน

3.3) แบบเชื่อมอนุพากย์ตั้งแต่ 2 อนุพากย์ให้มีความต่อเนื่องกัน

4) ความหมาย ๗ แบบบอกความหมายรวม ๆ ของทั้งประโยค เป็นแบบมาลาต่าง ๆ² ซึ่งแบ่งออกได้เป็น 12 ชนิด คือ

4.1) ความหมายแบบมาลาปฏิเสธ

4.2) ความหมายแบบมาลาชักชวน

4.3) ความหมายแบบมาลาเสนอแนะ

4.4) ความหมายแบบมาลาชอรอง

4.5) ความหมายแบบมาลาห้าม

4.6) ความหมายแบบมาลาคำสั่ง

4.7) ความหมายแบบมาลาคาดคะเน

¹ ฎรายละเอียด ความหมาย ๗ แบบเชื่อมความให้ต่อเนื่องกัน ในบทที่ 3 หน้า 58 และบทที่ 5 หน้า 240-247.

² ฎรายละเอียด ความหมาย ๗ แบบบอกความหมายรวม ๆ ของทั้งประโยค เป็นแบบมาลาต่าง ๆ ในบทที่ 3 หน้า 61 และบทที่ 5 หน้า 250-259.

- 4.8) ความหมายแบบมาลาแบ่งรับแบ่งสู้
- 4.9) ความหมายแบบมาลาเชื่อแน
- 4.10) ความหมายแบบมาลาแนะนำ
- 4.11) ความหมายแบบมาลาคำถาม
- 4.12) ความหมายแบบมาลาบอกเล่า
- 5) ความหมาย ๗ แบบบอกลักษณะไวยากรณ์ในภาษา¹ ซึ่งมี 5 ลักษณะ คือ
- 5.1) เมื่อบอกกาล คำไวยากรณ์จะบอกทุกกาล
- 5.2) เมื่อบอกกาลลักษณะ คำไวยากรณ์จะบอกทุกกาลลักษณะ
- 5.3) เมื่อบอกมาลา คำไวยากรณ์จะบอกทุกมาลา
- 5.4) เมื่อบอกวาจก คำไวยากรณ์จะบอกกรรมวาจกและเหตุกั้วจก
- 5.5) เมื่อบอกพจน์ คำไวยากรณ์จะบอกทุกพจน์

1.2.2. ความหมาย ๗ ของคำไวยากรณ์ที่อยู่ในหมวดเดียวกันจะต่างกันไป ไม่เหมือนกัน เช่น ความหมาย ๗ ของคำช่วยหน้ากริยา 28 คำ จะต่างกันไป เช่น คำช่วยหน้ากริยา จะ พึง ได้ จะมีความหมาย ๗ เป็นแบบบอกกาล ส่วนคำช่วยหน้ากริยา คง ควร นา อาจ จะมีความหมาย ๗ เป็นแบบบอกมาลา คำช่วยหน้ากริยา ถูก โดน จะมีความหมาย ๗ เป็นแบบบอกวาจก เป็นต้น

ความหมาย ๗ ของคำไวยากรณ์ที่อยู่ในหมวดเดียวกันและเป็นแบบเดียวกันนั้น ก็อาจจะมีความหมาย ๗ คนละชนิดต่างกันไปอีก เช่นคำช่วยหน้ากริยา จะ กับ ได้ จะมีความหมาย ๗ แบบบอกกาลคนละชนิดคือ จะ มีความหมาย ๗ แบบบอกอนาคตกาล²

¹ ดูคำอธิบาย ลักษณะไวยากรณ์ในภาษา ในบทที่ 2 หน้า 30.

² ดูคำอธิบาย อนาคตกาล ในบทที่ 2 หน้า 32 และดูรายละเอียด ในบทที่ 5 หน้า 175.

ส่วน ได้ จะมีความหมาย ๗ แบบบอกอดีตกาล ¹ และคำช่วยหน้ากริยา คง กับ ควร จะมีความหมาย ๗ แบบบอกมาลาคนละชนิด คือ คง จะมีความหมาย ๗ แบบบอกมาลา คาคะเน ² ส่วน ควร จะมีความหมาย ๗ แบบบอกมาลาเสนอแนะ ³ เป็นต้น

พิจารณาตามความหมายประจำคำ

1.3. คำไวยากรณเท่าที่ค้นพบมี 876 คำ แต่ที่สามารถนิยามความหมายประจำคำได้ตามพจนานุกรม ๗ มี 763 คำ ส่วนที่เหลือ 113 คำ จะนิยามได้เป็นความหมายทางโครงสร้าง เช่น

คำว่า จะ มีความหมายตามพจนานุกรม ⁴ ว่า "เป็นคำกริยานุเคราะห์สำหรับช่วยกริยาอื่นบอกเวลาภายหลังหน้า"

คำว่า กับ มีความหมายตามพจนานุกรมว่า "เป็นคำเชื่อมความให้ต่อเนื่องกัน"

คำว่า ไม่ มีความหมายตามพจนานุกรมว่า "เป็นคำปฏิเสธความหมายของคำถัดไป"

¹ ดูคำอธิบาย อดีตกาล ในบทที่ 2 หน้า 32 และดูรายละเอียด ในบทที่ 5 หน้า 170-171.

² ดูคำอธิบาย มาลาคาคะเน ในบทที่ 2 หน้า และดูรายละเอียด ในบทที่ 5 หน้า 228.

³ ดูคำอธิบาย มาลาเสนอแนะ ในบทที่ 2 หน้า 35 และดูรายละเอียด ในบทที่ 5 หน้า 207.

⁴ หมายถึงพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน

คำว่า นี้ มีความหมายตามพจนานุกรมว่า "เป็นคำประกอบนามที่อยู่ใกล้ที่สุด"

ความหมายของคำในตัวอย่างข้างบนนี้ เป็นความหมายทางโครงสร้างทั้งสิ้น

พิจารณาตามจำนวนคำ

1.4 คำไวยากรณ์มีจำนวนค่าน้อยกว่าคำหลัก และจำนวนคำมักจะไม่ได้เพิ่มอีกแล้ว ถึงแม้จะมีคำในภาษาเพิ่มก็ตาม เช่น คำบอกกำหนดเสียงตรี มี 4 คำ คือ นี้ นั้น โน้น นั่น ขณะนี้ก็ยังมีความเท่าเดิม และผู้วิจัยคิดว่าคงจะยังไม่มีการเพิ่มจำนวนคำอีกนาน

4.2 ลักษณะของคำไวยากรณ์แต่ละชนิด

ในการอธิบายลักษณะของคำไวยากรณ์แต่ละชนิดนี้ ผู้วิจัยจะแยกอธิบายเป็น 3 ข้อ ดังนี้ คือ

- ข้อ 1. หน้าที่ในภาษา¹ ของคำไวยากรณ์แต่ละชนิดนั้น
- ข้อ 2. ความหมายทางโครงสร้าง² ของคำไวยากรณ์ชนิดนั้น พร้อมทั้งยกตัวอย่าง
- ข้อ 3. จำนวนคำของคำไวยากรณ์ชนิดนั้นเท่าที่พบ

¹ ดูคำอธิบาย ในเชิงอรรถที่ 1 ของบทที่ 4 หน้า 75.

² ดูคำอธิบาย ความหมายทางโครงสร้าง ในบทที่ 3 หน้า 39.

4.2.1 ลักษณะของคำคุณศัพท์

1) เป็นคำที่ไม่สามารถปรากฏ-และทำหน้าที่ตามลำพัง/เป็นส่วนประกอบ
ของประโยค ¹ เริ่มในภาษาไทยได้ จะต้องทำหน้าที่นี้ร่วมกับคำนาม หรือร่วมกับคำนามและ
คำลักษณนาม ²

ตัวอย่าง
ที่ทำหน้าที่ร่วมกับคำนาม เช่น
เด็กอ้วนเดินช้า

เด็กอ้วน ทำหน้าที่เป็นหน่วยประธาน ³ ของประโยคนี้นี้ และคำคุณ-
ศัพท์ อ้วน ทำหน้าที่นี้ร่วมกับคำนาม เด็ก

ที่ทำหน้าที่ร่วมกับคำนามและคำลักษณนาม เช่น
เด็กคนอ้วนเดินช้า

เด็กคนอ้วน ทำหน้าที่เป็นหน่วยประธานของประโยคนี้นี้ และคำคุณศัพท์
อ้วน ทำหน้าที่นี้ร่วมกับคำนาม เด็ก และคำลักษณนาม คน

¹ ดูคำอธิบายในเชิงอรรถที่ 1 ของบทที่ 4 หน้า 77.

² ลักษณะของคำไวยากรณ์แต่ละชนิดในที่นี้ต้องการชี้ให้เห็นข้อแตกต่างในเรื่อง
ที่ว่า คำหลักนั้น สามารถปรากฏและทำหน้าที่ตามลำพังเป็นส่วนประกอบของประโยคเริ่ม
ในภาษาไทยได้ แต่คำไวยากรณ์นั้นไม่สามารถปรากฏและทำหน้าที่ตามลำพังเป็นส่วนประ-
กอบของประโยคไม่ได้เท่านั้น ส่วนเรื่องที่ว่า คำไวยากรณ์ชนิดต่าง ๆ จะสามารถปรากฏ
ร่วมกับคำชนิดอื่นนั้น เนื่องจากผู้วิจัยเห็นว่าไม่มีคนคนควาอย่างละเอียดแล้วเช่น ดร.
วิจิตรนั ภาณุพงศ์ น.ส.พัชนี โชติกลเสถียร และคนอื่น ๆ ดังนั้นจึงไม่ได้กล่าวถึงเรื่องนี้
อย่างละเอียด

³ ดูคำอธิบาย หน่วยประธาน ในบทที่ 2 หน้า 19 และดูความหมาย ๆ ของ
หน่วยประธาน ในบทที่ 3 หน้า 61.

2) เป็นคำที่มีความหมายทางโครงสร้างแบบขยายคำนามในนามวลี เพื่อบอกลักษณะ ซึ่งอาจจะแบ่งออกได้เป็น 8 ชนิด คือ

- 2.1) แบบขยายคำนามเพื่อบอกชนิด เช่น
ของกระดูกกระดูกอยู่ในตู้
- 2.2) แบบขยายคำนามเพื่อบอกสีฐาน เช่น
หมอกกลมอยู่ในตู้
- 2.3) แบบขยายคำนามเพื่อบอกสี เช่น
พืชอบสีกระโปรงน้ำเงิน
- 2.4) แบบขยายคำนามเพื่อบอกเสียง เช่น
แอมไคยีนเสียงกระซิบกระซิบบอย ๆ
- 2.5) แบบขยายคำนามเพื่อบอกกลิ่น เช่น
กลิ่นหอมลอยมาจากห้องพี
- 2.6) แบบขยายคำนามเพื่อบอกขนาด เช่น
หม้อใหญ่ของพีเขาวัว
- 2.7) แบบขยายคำนามเพื่อบอกรส เช่น
คอกไม่ชอบรสเค็ม
- 2.8) แบบขยายคำนามเพื่อบอกสัมผัส เช่น
รานนี้ชอบแจกผ้าเย็น

3) คำชนิดนี้เท่าที่พบมีจำนวน 111 คำ

4.2.2 ลักษณะของคำกริยาวิเศษณ์

1) เป็นคำที่ไม่สามารถปรากฏและทำหน้าที่ตามลำพัง/เป็นส่วนประกอบของประโยค ¹ เริ่มในภาษาไทยได้ จะต้องทำหน้าที่นี้ร่วมกับคำกริยา ² ตัวอย่างเช่น

เด็กเดินเร็ว

เดินเร็ว ทำหน้าที่เป็นหน่วยกริยาอาการ ³ ของประโยคนี้นี้ และคำกริยาวิเศษณ์ เร็ว ทำหน้าที่นี้ร่วมกับคำกริยา เดิน

2) เป็นคำที่มีความหมายทางโครงสร้างดังนี้ คือ

2.1) ความหมาย ๗ แบบขยายคำกริยาในกริยาลีเพื่อบอกสภาพ อาจแบ่งออกเป็น 7 ชนิด คือ

2.1.1) แบบขยายคำกริยาเพื่อบอกสภาพของการกระทำ เช่น
ตาเดินช้า

2.1.2) แบบขยายคำกริยาเพื่อบอกสภาพของสิ่ง เช่น
เสื้อเปียก เหลือง อ้อย

2.1.3) แบบขยายคำกริยาเพื่อบอกสภาพของกลิ่น เช่น
ดอกไม้หอมกรุ่น

ศูนย์วิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

¹ คำอธิบายในเชิงอรรถที่ 1 ของบทที่ 4 หน้า 77.

² คำอธิบายในเชิงอรรถที่ 2 ของบทที่ 4 หน้า 96.

³ คำอธิบาย หน่วยกริยาอาการ ในบทที่ 2 หน้า 20 และความหมาย ๗ ของหน่วยกริยา ในบทที่ 3 หน้า 65.

2.1.4) แบบขยายคำกริยาเพื่อบอกสภาพของความรู้สึก เช่น
หิวชาวจึง

2.1.5) แบบขยายคำกริยาเพื่อบอกสภาพของสัมผัส เช่น
น้ำร้อนจี

2.1.6) แบบขยายคำกริยาเพื่อบอกสภาพของเสียง เช่น
แคงหัวเราะะคิก

2.1.7) แบบขยายคำกริยาเพื่อบอกสภาพของรส เช่น
ขนมหวานจอย

2.2) ความหมาย ๆ แบบขยายคำกริยาในกริยาวลีเพื่อบอกปริมาณ

เช่น

ตาเล็กกินชาวจู

2.3) ความหมาย ๆ แบบขยายคำกริยาในกริยาวลีเพื่อบอกการ-

ลักษณะ เช่น

แควไปคู้หน้งบอย

2.4) แบบขยายคำกริยาในกริยาวลีเพื่อบอกมาลา เช่น
พิจะมาบ้านแน

3) คำชนิดนี้เท่าที่พบมีจำนวน 166 คำ

ศูนย์วิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

4.2.3 ลักษณะของคำลักษณนาม

1) เป็นคำที่ไม่สามารถปรากฏ-และทำหน้าที่ตามลำพัง/เป็นส่วนประกอบของประโยค¹ เริ่มในภาษาไทยได้ จะต้องทำหน้าที่ร่วมกับคำนาม หรือร่วมกับคำนามและคำไวยากรณ์ชนิดอื่น²

ตัวอย่าง

ที่ทำหน้าที่ร่วมกับคำนาม เช่น

ขอขอบคุณ

ขอบคุณ ทำหน้าที่เป็นหน่วยกรรมตรง³ ของประโยคนี้ และคำลักษณนาม คุณ ทำหน้าที่ร่วมกับคำนาม ขอ

ที่ทำหน้าที่ร่วมกับคำนามและคำบอกกำหนดเสียงตรี เช่น

ขอบคุณนี้ทุกแล้ว

ขอบคุณนี้ ทำหน้าที่เป็นหน่วยประธานของประโยคนี้ และคำลักษณนาม คุณ ทำหน้าที่ร่วมกับคำนาม ขอ และคำบอกกำหนดเสียงตรี นี้

ที่ทำหน้าที่ร่วมกับคำนามและคำคุณศัพท์ เช่น

ขอขอบคุณเล็ก

ขอบคุณเล็ก ทำหน้าที่เป็นหน่วยกรรมตรงของประโยคนี้ และคำลักษณนาม คุณ ทำหน้าที่ร่วมกับคำนาม ขอ และคำคุณศัพท์ เล็ก

¹ ดูคำอธิบายในเชิงอรรถที่ 1 ของบทที่ 4 หน้า 77.

² ดูคำอธิบายในเชิงอรรถที่ 2 ของบทที่ 4 หน้า 96.

³ ดูคำอธิบาย หน่วยกรรมตรง ในบทที่ 2 หน้า 19 และดูความหมาย ๑ ของหน่วยกรรมตรง ในบทที่ 3 หน้า 63.

ที่ทำหน้าที่ร่วมกับคำนามและคำอนิยม เช่น

ชอนคันอัน หายหมก

ชอนคันอัน ทำหน้าที่เป็นหน่วยประธานของประโยคนี้ และคำลักษณนาม คัน ทำหน้าที่ร่วมกับคำนาม ชอน และคำอนิยม อัน.

ที่ทำหน้าที่ร่วมกับคำนามและคำลำดับที่ เช่น

ขอชอนคันที่สอง

ชอนคันที่สอง ทำหน้าที่เป็นหน่วยกรรมตรงของประโยคนี้ และคำลักษณนาม คัน ทำหน้าที่ร่วมกับคำนาม ชอน และคำลำดับที่ ที่สอง

ที่ทำหน้าที่ร่วมกับคำนามและคำจำนวนครบ เช่น

ชอนสองคัน อยู่บนโต๊ะ

ชอนสองคัน ทำหน้าที่เป็นหน่วยประธานของประโยคนี้ และคำลักษณนาม คัน ทำหน้าที่ร่วมกับคำนาม ชอน และคำจำนวนครบ สอง

2) เป็นคำที่มีความหมายทางโครงสร้างดังนี้ คือ

2.1) ความหมาย ๗ แบบขยายคำนามในนามวลีเพื่อบอกเอกพจน์ เมื่อคำชนิดนี้ปรากฏตามลำดับหลังคำนาม เช่น ขอชอนคัน

2.2) ความหมาย ๗ แบบขยายคำนามในนามวลี¹ เพื่อบอกความกำหนดชี้เฉพาะ เมื่อคำชนิดนี้ปรากฏร่วมกับคำคุณศัพท์ คำบอกกำหนดเสียงตรี และคำลำดับที่ เช่น

¹ ดูคำอธิบาย นามวลี ในบทที่ 2 หน้า 19.

ตัวอย่าง

ขอชอนคันเล็ก

ขอชอนคันนั้น

ขอชอนคันแรก

ในกรณีที่คำลักษณะนามปรากฏกับคำอนิยม และคำจำนวนนั้น คำชอนนี้ จะบอกลักษณะ ชนิด และสำนฐานของคำนามที่อยู่ข้างหน้าั้น เช่น

ตัวอย่าง

ชอนคันอื่นอยู่ในหมก

ชอนสองคันอยู่ในตุ

3) คำชอนนี้เท่าที่พบมีจำนวน 342 คำ

4.2.4 ลักษณะของคำบอกกำหนดเสียงโท

1) เป็นคำที่ไม่สามารถปรากฏ-และทำหน้าที่ตามลำพัง/เป็นส่วนประกอบของประโยค ¹ เริ่มในภาษาไทยได้ จะต้องทำหน้าที่นี้ร่วมกับคำนาม หรือคำนามกับคำไวยากรณ์ชนิดอื่น ² เช่น

ตัวอย่าง

ที่ทำหน้าที่ร่วมกับคำนาม เช่น

เสื้อที่สวยงาม

¹ ดูคำอธิบายในเชิงอรรถที่ 1 ของบทที่ 4 หน้า 77.

² ดูคำอธิบายในเชิงอรรถที่ 2 ของบทที่ 4 หน้า 96.

เสื้อนี้ ทำหน้าที่เป็นหน่วยประธาน¹ ของประโยคนี้ และคำบอก
กำหนดเสียงโท นี้ ทำหน้าที่นี้ร่วมกับคำนาม เสื้อ

ที่ทำหน้าที่ร่วมกับคำนาม คำจำนวนครบและคำลักษณนาม เช่น
เสื้อสองตัวนี้สวย

เสื้อสองตัวนี้ ทำหน้าที่เป็นหน่วยประธานของประโยคนี้ และคำบอก
กำหนดเสียงโท นี้ ทำหน้าที่นี้ร่วมกับคำนาม เสื้อ คำจำนวนครบ สอง และคำลักษณนาม
ตัว

2) เป็นคำที่มีความหมาย ๆ แบบขยายคำนามในนามวลี เพื่อบอกกำหนด
ชี้เฉพาะความใกล้เคียง-ไกล เมื่อนำคำนามที่เรากล่าวถึงมาเปรียบเทียบกับตัวผู้พูด แบ่งออก
ได้เป็น 4 ชนิด คือ

2.1) บอกกำหนดความใกล้เคียงที่สุด เช่น
เสื้อนี้ซั๊กแล้ว

2.2) บอกกำหนดความกึ่งไกล เช่น
เสื้อนั้นซั๊กแล้ว

2.3) บอกกำหนดความกึ่งไกล เช่น
เสื้อโน้นซั๊กแล้ว

2.4) บอกกำหนดความไกลที่สุด เช่น
เสื้อนู่นซั๊กแล้ว

3) คำชนิดนี้เท่าที่พบมีจำนวน 4 คำ

¹ ดูคำอธิบาย ความหมาย ๆ ของหน่วยประธาน ในบทที่ 3 หน้า 61

4.2.5 ลักษณะคำบอกกำหนดเสียงตรี

1) เป็นคำที่ไม่สามารถปรากฏ และทำหน้าที่เป็นส่วนประกอบของประโยค¹ เริ่มในภาษาไทยได้ จะต้องทำหน้าที่นี้ร่วมกับคำนาม หรือคำนามกับคำไวยากรณชนิดอื่น² เช่น

ตัวอย่าง
ทำหน้าที่ร่วมกับคำนาม เช่น

ประเทศนี้เจริญมาก

ประเทศนี้ ทำหน้าที่เป็นหน่วยประธาน³ ของประโยคนี้นี้ และคำบอกกำหนดเสียงตรี นี้ ทำหน้าที่นี้ร่วมกับคำนาม ประเทศ

ทำหน้าที่ร่วมกับคำนามและคำไวยากรณชนิดอื่น เช่น

เสื้อสองตัวนั้นขาดแล้ว

เสื้อสองตัวนั้น ทำหน้าที่เป็นหน่วยประธาน และคำบอกกำหนดเสียงตรี นี้ ทำหน้าที่นี้ร่วมกับคำนาม เสื้อ และคำจำนวนครบ สอง และคำลักษณนาม ตัว

2) เป็นคำที่มีความหมาย ๗ แบบขยายคำนามในนามวลี เพื่อบอกกำหนดชี้เฉพาะความใกล้เคียง เมื่อนำคำนามที่เรากล่าวถึงมาเปรียบเทียบกับตัวผู้พูด แบ่งออกได้เป็น 4 ชนิด คือ

2.1) บอกกำหนดความใกล้เคียงที่สุด เช่น

เสื้อตัวนี้ชกแล้ว

¹ ศึกษาคำอธิบายในเชิงอรรถที่ 1 ของบทที่ 4 หน้า 79.

² ศึกษาคำอธิบายในเชิงอรรถที่ 2 ของบทที่ 4 หน้า 96

³ ศึกษาคำอธิบาย ความหมาย ๗ ของหน่วยประธาน ในบทที่ 3 หน้า 61.

2.2) บอกกำหนดความถี่ใกล้เคียง เช่น
เลือดตัวนั้นยังไม่ซัก

2.3) บอกกำหนดความถี่ใกล้เคียง เช่น
บ้านหลังโน้นสวย

2.4) บอกกำหนดความถี่ใกล้เคียง เช่น
บ้านหลังนั้นพังแล้ว

3) คำชนิดนี้เท่าที่คนพบมีจำนวน 4 คำ

4.2.6 ลักษณะของคำอนิยม

1) เป็นคำที่ไม่สามารถปรากฏ-และทำหน้าที่ตามลำพัง/เป็นส่วนประกอบ
ของประโยค ¹ เริ่มในภาษาไทยได้ จะต้องทำหน้าที่พร้อมกับคำนาม หรือคำนามกับคำ
ไวยากรณ์ชนิดอื่น ² เช่น

ตัวอย่าง

ที่ทำหน้าที่ร่วมกับคำนาม เช่น

คนอื่นไม่สวยเท่าเธอ

คนอื่น ทำหน้าที่เป็นหน่วยประธาน ³ ของประโยคนี้ และคำอนิยม
อื่น ทำหน้าที่ร่วมกับคำนาม คน

¹ ดูคำอธิบายในเชิงอรรถที่ 1 ของบทที่ 4 หน้า 71.

² ดูคำอธิบายในเชิงอรรถที่ 2 ของบทที่ 4 หน้า 96.

³ ดูคำอธิบาย ความหมาย ๓ ของหน่วยประธาน ในบทที่ 3 หน้า 61.

ที่^๑ทำหน้าที่ร่วมกับคำนามและคำไวยากรชนิดอื่น เช่น
ฉันไม่ชอบบ้านหลังอื่น

บ้านหลังอื่น ทำหน้าที่เป็นหน่วยกรรมตรง ¹ ของประโยคนี้ และคำ
อนิยม อื่น ทำหน้าที่ร่วมกับคำนาม บ้าน และคำลักษณนาม หลัง

2) เป็นคำที่มีความหมาย ๓ แบบขยายคำนามในนามวลี เพื่อบอกความ
ไม่ชี้เฉพาะ เช่น บ้านหลังอื่น ไม่ส่วยเท่าบ้านหลังนี้

3) คำชนิดนี้เท่าที่ค้นพบมีจำนวน 4 คำ

4.2.7 ลักษณะของคำจำนวนหนึ่ง

1) เป็นคำที่ไม่สามารถปรากฏ-และทำหน้าที่ตามลำพังเป็นส่วนประกอบ
ของประโยค ² เริ่มในภาษาไทยได้ จะต้องทำหน้าที่ร่วมกับคำนาม หรือคำนามกับคำ
ลักษณนาม ³ เช่น

ตัวอย่าง

ที่^๑ทำหน้าที่ร่วมกับคำนาม เช่น

ช่วยส่งกวยเดี่ยวสอง ⁴

¹ ดูคำอธิบาย ความหมาย ๓ ของหน่วยกรรมตรง ในบทที่ 3 หน้า 63.

² ดูคำอธิบายในเชิงอรรถที่ 1 ของบทที่ 4 หน้า 77.

³ ดูคำอธิบายในเชิงอรรถที่ 2 ของบทที่ 4 หน้า 96.

⁴ ดูคำอธิบายในเชิงอรรถที่ 1 และ 2 ของบทที่ 3 หน้า 47 และเชิงอรรถ

กวยเตี๋ยวสอง ทำหน้าที่เป็นหน่วยกรรมตรง¹ ของประโยคนี้ และ
คำจำนวนกริบ สอง ทำหน้าที่ร่วมกับคำนาม กวยเตี๋ยว

ที่ทำหน้าที่ร่วมกับคำนามและคำลักษณนาม เช่น
กวยเตี๋ยวสองซามอยู่บนโต๊ะ

กวยเตี๋ยวสองซาม ทำหน้าที่เป็นหน่วยประธาน² ของประโยคนี้
และคำจำนวนกริบ สอง ทำหน้าที่ร่วมกับคำนาม กวยเตี๋ยว และคำลักษณนาม ซาม

2) เป็นคำที่มีความหมาย ๗ แบบขยายคำนามในนามวลี เพื่อบอกจำนวน
หรือบอกพจน์ ซึ่งอาจจะแบ่งออกได้เป็น 4 ชนิด คือ

2.1) แบบขยายคำนามเพื่อบอกเอกพจน์ เช่น
ชอกกาพรอนหนึ่ง²

2.2) แบบขยายคำนามเพื่อบอกพหูพจน์ เช่น
ช่วยสั่งกาแฟสาม³

2.3) แบบขยายคำนามเพื่อบอกประมาณ เช่น
ปลาบางตัวไม่สก

2.4) แบบขยายคำนามเพื่อบอกลำดับที่ เช่น
ไวยากรณเล่มหนึ่งหมดแล้ว

3) คำชนิดนี้เท่าที่ค้นพบมี 7 คำ

¹ ดูคำอธิบาย ความหมาย ๗ ของหน่วยกรรมตรง ในบทที่ 3 หน้า 63.

^{2,3} ดูคำอธิบายในเชิงอรรถที่ 1 และ 2 ของบทที่ 3 หน้า 47 และเชิงอรรถ
หน้า 48.

4.2.8 ลักษณะของคำคำศัพท์

1) เป็นคำที่ไม่สามารถปรากฏ-และทำหน้าที่ตามคำพ้องเป็นส่วนประกอบ
ของประโยค ¹ เริ่มในภาษาไทยได้ จะต้องทำหน้าที่ร่วมกับคำนามและคำลักษณนาม ²
เช่น

ปลาตัวที่สองสก

ปลาตัวที่สอง ทำหน้าที่เป็นหน่วยประธาน ³ ของประโยคนี้นี้ และคำ
คำศัพท์ที่สอง ทำหน้าที่ร่วมกับคำนาม ปลา และคำลักษณนาม ตัว

2) เป็นคำที่มีความหมาย ๆ แบบขยายคำนามในนามวลี ซึ่งแบ่งออกได้
เป็น 2 ชนิด คือ

2.1) แบบขยายคำนามเพื่อบอกเอกพจน์ เช่น

แดงมีหนังสือเล่มเดียว

2.2) แบบขยายคำนามเพื่อบอกคำศัพท์ เช่น

หนังสือเล่มแรกขาดแล้ว

3) คำชนิดนี้เท่าที่ค้นพบมี 8 คำ

4.2.9 ลักษณะของคำหน้าจำนวน

1) เป็นคำที่ไม่สามารถปรากฏ-และทำหน้าที่ตามคำพ้องเป็นส่วนประกอบ
ของประโยค ⁴ เริ่มในภาษาไทยได้ จะต้องทำหน้าที่ร่วมกับคำนาม คำจำนวนครบ และ
คำลักษณนาม ⁵ เช่น

^{1, 4} ดูคำอธิบายในเชิงอรรถที่ 1 ของบทที่ 4 หน้า 77.

^{2, 5} ดูคำอธิบายในเชิงอรรถที่ 2 ของบทที่ 4 หน้า 96.

³ ดูคำอธิบาย ความหมาย ๆ ของหน่วยประธาน ในบทที่ 3 หน้า 61.

ช่วยทำปลาอีกสองตัว

ปลาอีกสองตัว ทำหน้าที่เป็นหน่วยกรรมตรง¹ ของประโยคนี้อีก และ คำหน้าจำนวน อีก ทำหน้าที่นี้ร่วมกับคำนาม ปลา คำจำนวนครบ สอง และคำลักษณนาม ตัว

2) เป็นคำที่มีความหมายแบบขยายคำนามในนามวลี ซึ่งแบ่งออกได้เป็น 4 ชนิด คือ

2.1) แบบขยายคำนามเพื่อบอกจำนวนเพิ่ม เช่น
ช่วยทำปลาอีกสองตัว

2.2) แบบขยายคำนามเพื่อบอกประมาณ เช่น
เสื้อชุดนี้ไซ้ยาวสามเมตร

2.3) แบบขยายคำนามเพื่อบอกจำนวนรวม เช่น
นักเรียนทั้งสามคนนี้เก่ง

2.4) แบบขยายคำนามเพื่อบอกความรู้สึกเกี่ยวกับจำนวนว่า "มาก" หรือ "น้อย" เช่น
ฉันมีเงินแค่สองร้อยบาท

3) คำชนิดนี้เท่าที่คนพบมีจำนวน 10 คำ

¹ ดูคำอธิบาย ความหมาย ฯ ของหน่วยกรรมตรง ในบทที่ 3 หน้า 63.

4.2.10 ลักษณะของคำหลังจำนวน

1) เป็นคำที่ไม่สามารถปรากฏ—และทำหน้าที่ตามลำพังเป็นส่วนประกอบของประโยค ¹ เริ่มในภาษาไทยได้ จะต้องทำหน้าที่นี้ร่วมกับคำนาม คำจำนวนครบ และคำลักษณนาม ² เช่น

ป่าชอบใสน้ำตาลสามชอนกว่า

น้ำตาลสามชอนกว่า ทำหน้าที่เป็นหน่วยกรรมตรง ³ ของประโยคนี้นี้ และคำหลังจำนวน กว่า ทำหน้าที่นี้ร่วมกับคำนาม น้ำตาล คำจำนวนครบ สาม และคำลักษณนาม ชอน

2) เป็นคำที่มีความหมาย ๗ แบบขยายคำนามในนามวลี ซึ่งแบ่งออกได้เป็น 3 ชนิด คือ

2.1) แบบขยายคำนามเพื่อบอกประมาณ เช่น
แม่ใสนมสองชอนกว่า

2.2) แบบขยายคำนามเพื่อบอกจำนวนเท่าที่ปรากฏ เช่น
จ่ายเงินสองร้อยบาทถ้วน

2.3) แบบขยายคำนามเพื่อบอกจำนวนจำกัด เช่น
ฉันมีเงินหนึ่งร้อยบาทเท่านั้น

3) คำชนิดนี้เท่าที่คนพบมีจำนวน 6 คำ

¹ ดูคำอธิบายในเชิงอรรถที่ 1 ของบทที่ 4 หน้า 77.

² ดูคำอธิบายในเชิงอรรถที่ 2 ของบทที่ 4 หน้า 96.

³ ดูคำอธิบาย ความหมาย ๗ หน่วยกรรมตรง ในบทที่ 3 หน้า 63.

4.2.11 ลักษณะของคำพิเศษ

1) เป็นคำที่ไม่สามารถปรากฏ-และทำหน้าที่ตามคำพัง/เป็นส่วนประกอบของประโยค ¹ เริ่มในภาษาไทยได้ จะต้องทำหน้าที่ร่วมกับคำกริยา หรือคำนาม ²

ตัวอย่าง

ทำหน้าที่ร่วมกับคำนาม เช่น

คนส่วนใหญ่พูดอย่างนี้

คนส่วนใหญ่ ทำหน้าที่เป็นหน่วยประธาน ³ ของประโยคนี้ และคำพิเศษ ส่วนใหญ่ ทำหน้าที่ร่วมกับคำนาม คน

ทำหน้าที่ร่วมกับคำกริยา เช่น

เด็กคนนี้ปกติพูดเก่ง

ปกติพูดเก่ง ทำหน้าที่เป็นหน่วยกริยาอาการ ⁴ ของประโยคนี้ และคำพิเศษ ปกติ ทำหน้าที่ร่วมกับคำกริยา พูดเก่ง

2) เป็นคำที่มีความหมาย ๑ ดังนี้ คือ

2.1) ความหมาย ๑ แบบขยายคำนามในนามวลีเพื่อบอกจำนวน

เช่น

คนส่วนน้อยไม่พูดอย่างนี้

¹ คำอธิบายในเชิงอรรถที่ 1 ของบทที่ 4 หน้า 77.

² คำอธิบายในเชิงอรรถที่ 2 ของบทที่ 4 หน้า 96.

³ คำอธิบาย ความหมาย ๑ หน่วยประธาน ในบทที่ 3 หน้า 61.

⁴ คำอธิบาย ความหมาย ๑ หน่วยกริยาอาการ ในบทที่ 3 หน้า 65.

2.2) ความหมาย ๗ แบบขยายคำกริยาในกริยาวลีเพื่อบอกลักษณะ
ไวยากรณ์ในภาษา ซึ่งแบ่งออกได้เป็น 2 ชนิด คือ

2.2.1) แบบขยายคำกริยาเพื่อบอกปัจจุบันกาล เช่น
น้องคนนั้นปกติพูดน้อย

2.2.2) แบบขยายคำกริยาเพื่อบอกมาลาคาดคะเน เช่น
ฝนน่าจะลิวจะตก

3) คำชนิดนี้เท่าที่คนพบมีจำนวน 6 คำ

4.2.12 ลักษณะของคำบอกเวลา

1) เป็นคำที่ไม่สามารถปรากฏ-และทำหน้าที่ตามลำพังเป็นส่วนประกอบ
ของประโยค ¹ เริ่มในภาษาไทยได้ จะต้องทำหน้าที่นี้ร่วมกับคำกริยา ² เช่น

ปัจจุบัน เขาเป็นผู้จัดการห้างนี้

ปัจจุบัน...เป็น ทำหน้าที่เป็นหน่วยกริยากรรม ³ ของประโยคนี้
และคำบอกเวลา ปัจจุบัน ทำหน้าที่นี้ร่วมกับคำกริยา เป็น

2) เป็นคำที่มีความหมาย ๗ แบบขยายคำกริยาในกริยาวลีเพื่อบอกลักษณะ
ของไวยากรณ์ในภาษา ดังนี้

2.1) แบบคำขยายคำกริยาในกริยาวลีเพื่อบอกปัจจุบันกาล เช่น
ปัจจุบัน เขาเป็นผู้จัดการห้างนี้

¹ ดูคำอธิบายในเชิงอรรถที่ 1 ของบทที่ 4 หน้า 77.

² ดูคำอธิบายในเชิงอรรถที่ 2 ของบทที่ 4 หน้า 96.

³ ดูคำอธิบาย ความหมาย ๗ ของหน่วยกริยากรรม ในบทที่ 3 หน้า 65.

- 2.2) แบบขยายคำกริยาในกริยาวลีเพื่อบอกอดีตกาลสามัญ เช่น
ปีกลาย เขาเข้าโรงพยาบาล
- 2.3) แบบขยายคำกริยาในกริยาวลีเพื่อบอกอดีตกาลอันไกล เช่น
 เขาออกจากบ้านตะกี
- 2.4) แบบขยายคำกริยาในกริยาวลีเพื่อบอกอนาคตกาลสามัญ เช่น
ต่อไป เขาคงทำงานที่เดิม
- 2.5) แบบขยายคำกริยาในกริยาวลีเพื่อบอกอนาคตกาล เช่น
กลางคืน อากาศที่เขาใหญ่หนาวมาก
- 3) คำชนิดนี้เท่าที่คนพบมีจำนวน 20 คำ

4.2.13 ลักษณะของคำช่วยหน้ากริยา

1) เป็นคำที่ไม่สามารถปรากฏ-และทำหน้าที่ตามลำพังเป็นส่วนประกอบ
 ของประโยค ¹ เริ่มในภาษาไทยได้ จะต้องทำหน้าที่ร่วมกับคำกริยา ² เช่น

เขาจะร้องเพลง

จะร้องเพลง ทำหน้าที่เป็นหน่วยกริยากรรม ³ ของประโยคนี้
 และคำช่วยหน้ากริยา จะ ทำหน้าที่ร่วมกับคำกริยา ร้องเพลง

2) เป็นคำที่มีความหมาย ๆ แบบขยายคำกริยาในกริยาวลีเพื่อบอก
 ลักษณะไวยากรณ์ในภาษา ดังนี้ คือ

¹ ดูคำอธิบายในเชิงอรรถที่ 1 ของบทที่ 4 หน้า 77.

² ดูคำอธิบายในเชิงอรรถที่ 2 ของบทที่ 4 หน้า 96.

³ ดูคำอธิบาย ความหมาย ๆ ของหน่วยกริยากรรม ในบทที่ 3 หน้า 65.

2.1) แบบขยายคำกริยาในกริยาวลีเพื่อบอกกาล ซึ่งอาจแบ่งออก
ได้ 5 ชนิด ดังนี้ คือ

2.1.1) บอกปัจจุบันกาล เช่น
จะนั่งหวงเขาทำไม

2.1.2) บอกอดีตกาลสามัญ เช่น
เขาเคยไปเชียงใหม่

2.1.3) บอกอดีตกาลอันไกล เช่น
แดงเพิ่งหายไข้

2.1.4) บอกอนาคตกาลสามัญ เช่น
แดงจะไปนอก

2.1.5) บอกอนาคตกาล เช่น
ลูกที่ดียอมเชื่อฟังบิดามารดา

2.2) แบบขยายคำกริยาในกริยาวลีเพื่อบอกการลักษณะ ซึ่งอาจจะ
แบ่งได้ 2 ชนิด ดังนี้ คือ

2.2.1) บอกลักษณะของการกระทำที่ดำเนินอยู่ในขณะ
กล่าวถึง เช่น
แดงกำลังพิมพ์จดหมาย

2.2.2) บอกลักษณะของการกระทำที่เกิดขึ้นบ่อย ๆ เช่น
ป้ามักนั่งในห้องรับแขกคอนเย็น

2.3) แบบขยายคำกริยาในกริยาวลีเพื่อบอกมาลา ซึ่งอาจจะแบ่ง
ออกได้ 5 ชนิด ดังนี้ คือ

2.3.1) บอกมาลาบอกเล่า เช่น
น้องเกือบหกลม

2.3.2) บอกมาลาเสนอแนะ เช่น
เธอควรีใสใสใสใส

2.3.3) บอกมาลาคำสั่ง เช่น
เธอตองมาใรงใรเยนวันสเาร

2.3.4) บอกมาลาแนะนำ เช่น
แคงนาวายนาในวันอาทิศย

2.3.5) บอกมาลาคาดคะเน เช่น
นอยอาจใมมาใรงใรเยน

2.4) แบบขยายคำกริยาในกริยาวลีเพื่อบอกวาทะ ซึ่งอาจแบ่ง
ออกได้ 2 ชนิด ดังนี้ คือ

2.4.1) บอกกรรมวาทะ เช่น
นอยถูกคอย

2.4.2) บอกเหตุกัตวาทะ เช่น
แม่ในองทำการบาน

3) คำชนิดนี้เท่าที่ค้นพบมีจำนวน 28 คำ

4.2.14 ลักษณะคำช่วยหลังกริยา

1) เป็นคำที่ไม่สามารถปรากฏ-และทำหน้าที่ตามลำพัง/เป็นส่วนประกอบ
ของประโยค¹ เริ่มในภาษาไทยได้ จะต้องทำหน้าที่ร่วมกับคำกริยา² เช่น
เขาเขียนจกหมายแลว

¹ ดูคำอธิบายในเชิงอรรถที่ 1 ของบทที่ 4 หน้า 77.

² ดูคำอธิบายในเชิงอรรถที่ 2 ของบทที่ 4 หน้า 96.

เขียน...แล้ว ทำหน้าที่เป็นหน่วยกริยากรรม¹ ของประโยคนี้นี้ และคำช่วยหลังกริยา แล้ว จะทำหน้าที่ร่วมกับคำกริยา เขียน

2) เป็นคำที่มีความหมาย ๓ แบบขยายคำกริยาในกริยาวลีเพื่อบอกลักษณะไวยากรณ์ในภาษา ดังนี้ คือ

2.1) แบบขยายคำกริยาในกริยาวลีเพื่อบอกอนาคตอันใกล้ เช่น
ไปแล้ว (พูดจบก็ลุกขึ้น)

2.2) แบบขยายคำกริยาในกริยาวลีเพื่อบอกการลักษณะ ซึ่งอาจจะแบ่งออกเป็น 2 ชนิด คือ

2.2.1) บอกลักษณะของการกระทำที่ดำเนินอยู่ในขณะที่กล่าวถึง เช่น
แดงพิมพ์จดหมายอยู่

2.2.2) บอกลักษณะของการกระทำที่เกิดขึ้นและเสร็จสิ้นไปในอดีต เช่น
แดงซักผ้าแล้ว

3) คำชนิดนี้เท่าที่คนพบมี 2 คำ

4.2.15 ลักษณะคำหลังกริยา

1) เป็นคำที่ไม่สามารถปรากฏ และทำหน้าที่เป็นส่วนประกอบของประโยค² เริ่มในภาษาไทยได้ จะต้องทำหน้าที่ร่วมกับคำกริยา³ เช่น

¹ ดูคำอธิบาย ความหมาย ของหน่วยกริยากรรม ในบทที่ 4 หน้า 66.

² ดูคำอธิบายในเชิงอรรถที่ 1 ของบทที่ 4 หน้า 77.

³ ดูคำอธิบายในเชิงอรรถที่ 2 ของบทที่ 4 หน้า 96.

แดงกินข้าวมา

กิน...มา ทำหน้าที่เป็นหน่วยกริยากรรม¹ ของประโยคนี้ และ คำหลังกริยา มา ทำหน้าที่ร่วมกับคำกริยา กิน

2) เป็นคำที่มีความหมาย ๓ แบบขยายคำกริยาในกริยาวลีเพื่อบอก ลักษณะไวยากรณ์ในภาษา ดังนี้ คือ

2.1) แบบขยายคำกริยาในกริยาวลี² เพื่อบอกอดีตกาลสามัญ
เช่น

แดงกินข้าวมา

2.2) แบบขยายคำกริยาในกริยาวลีเพื่อบอกการลักษณะ ซึ่งแบ่ง ออกได้เป็น 2 ชนิด คือ

2.2.1) บอกลักษณะของการกระทำที่ดำเนินอยู่ในขณะที่
กล่าวถึง เช่น

เขารองให้ไปตลอดทาง

2.2.2) บอกลักษณะของการกระทำที่ล่วงไปแล้ว และมีผล
ถึงปัจจุบัน เช่น

หมาของฉันหายมา 3 วัน

2.3) แบบขยายคำกริยาในกริยาวลีเพื่อบอกมาลา ซึ่งแบ่งออกได้
เป็น 3 ชนิด คือ

¹ ดูคำอธิบาย ความหมาย ๓ หน่วยกริยากรรม ในบทที่ 3 หน้า 66.

² ดูคำอธิบาย กริยาวลี ในบทที่ 2 หน้า 20.

2.3.1) บอกมาลาบอกเล่า เช่น
พอเตือนเขา เขาก็โกรธ

2.3.2) บอกมาลาสนอแนะ เช่น
รองเพลงดู

2.3.3) บอกมาลาคำสั่ง เช่น
แต่งตัวเขา

3) คำชนิดนี้เท่าที่ค้นพบมีจำนวน 10 คำ

4.2.16 ลักษณะของคำลงท้าย

1) เป็นคำที่ไม่สามารถปรากฏ และทำหน้าที่เป็นส่วนประกอบของประโยค¹ เริ่มในภาษาไทยได้ จะต้องทำหน้าที่นี้ร่วมกับคำกริยา² เช่น

แดงกินข้าวซี

กิน...ซี ทำหน้าที่เป็นหน่วยกริยากรรมของประโยคนี้ และคำลงท้าย ซี ทำหน้าที่นี้ร่วมกับคำกริยา กิน

2) เป็นคำที่มีความหมาย ๆ แบบขยายคำกริยาในกริยาวลีเพื่อบอกลักษณะไวยากรณ์ในภาษา คือบอกมาลาชนิดต่าง ๆ ดังนี้ คือ

2.1) มาลาบอกเล่า เช่น

ไปดูหนังมาคะ

¹ คำอธิบายในเชิงอรรถที่ 1 ของบทที่ 4 หน้า 77.

² คำอธิบายในเชิงอรรถที่ 2 ของบทที่ 4 หน้า 96.

- 2.2) มาลาชักชวน เช่น
+ แว^วกิน^กชาว^ชเ^เอะ
- 2.3) มาลาเสนอแนะ เช่น
กิน^กชาว^ชเ^เ
- 2.4) มาลาขอร้อง เช่น
คาง^คเ^เอะ
- 2.5) มาลาคำสั่ง เช่น
นอน^นเ^เ
- 2.6) มาลาคาดคะเน เช่น
เขา^ขกำลัง^กกิน^กชาว^ชเ^เอะ
- 2.7) มาลาแนะนำ เช่น
นอน^นเ^เอะ^อคัก^คแล้ว
- 2.8) มาลาชักถาม เช่น
เขา^ขจะ^จไป^ปคูน^คเ^เอะ

3) คำชนิดนี้เท่าที่คนพบมีจำนวน 18 คำ

นอกจากนี้ คำไวยากรณ์ชนิดนี้ยังมีลักษณะพิเศษคือ เสียงวรรณยุกต์ และความสั้นยาวของสระจะไม่คงที่ จะเปลี่ยนไปตามชนิดของแบบประโยค เช่น

ไปไหนมาจะ /ca/ เป็นประโยคแบบคำถาม

ไปคูนมาจะ /câ/ เป็นประโยคแบบบอกเล่า

วรรณยุกต์ของคำชนิดนี้จะทำหน้าที่เหมือนทำนองเสียง คือเมื่อเสียงวรรณยุกต์เปลี่ยนไป จะทำให้ความหมายของทั้งประโยคเปลี่ยนไปด้วย ¹

¹ ดร.วิจิตร ภาณุพงศ์. Inter-Sentence Relations in Modern Conversational Thai (Bangkok: The Siam Society, 1970), หน้า 168.

4.2.17 ลักษณะของคำปฏิเสธ

1) เป็นคำที่ไม่สามารถปรากฏ และทำหน้าที่เป็นส่วนประกอบของประโยค¹ เริ่มในภาษาไทยได้ จะต้องทำหน้าที่นี้ร่วมกับคำกริยา² เช่น

น้องไม่นอน

ไม่นอน ทำหน้าที่เป็นหน่วยกริยาอาการ³ ของประโยคนี้นี้ และคำปฏิเสธ ไม่ ทำหน้าที่นี้ร่วมกับคำกริยา นอน

2) เป็นคำที่มีความหมาย ๓ ดังนี้ คือ

2.1) ความหมาย ๓ แบบขยายคำกริยาในกริยาวลีเพื่อบอกลักษณะไวยากรณ์ในภาษา คือบอกมาลาปฏิเสธ เช่น

เขาไม่หลับ

2.2) ความหมาย ๓ แบบบอกความหมายรวม ๆ ของทั้งประโยคเป็นแบบมาลาปฏิเสธ คือ ไม่รับ หรือไม่ยอมรับ และทำให้รูปประโยคเป็นรูปประโยคปฏิเสธ เช่น

แดงไม่กินข้าว

3) คำชนิดนี้เท่าที่พบมีเพียงคำเดียว

¹ ดูคำอธิบายในเชิงอรรถที่ 1 ของบทที่ 4 หน้า 77.

² ดูคำอธิบายในเชิงอรรถที่ 2 ของบทที่ 4 หน้า 96.

³ ดูคำอธิบาย ความหมาย ๓ ของหน่วยกริยาอาการ ในบทที่ 3 หน้า 65.

4.2.18 ลักษณะของคำแสดงคำสั่ง

1) เป็นคำที่ไม่สามารถปรากฏ และทำหน้าที่เป็นส่วนประกอบของประโยค¹ เริ่มในภาษาไทยได้ จะต้องทำหน้าที่นี้ร่วมกับคำกริยา² เช่น

หยุดกินข้าว

หยุดกิน ทำหน้าที่เป็นหน่วยกริยากรรม³ ของประโยคนี้ และคำแสดงคำสั่ง หยุด ทำหน้าที่นี้ร่วมกับคำกริยา กิน

2) เป็นคำที่มีความหมาย ๓ ดังนี้ คือ

2.1) ความหมาย ๓ แบบขยายคำกริยาในกริยาวลีเพื่อบอกลักษณะไวยากรณในภาษา คือบอกมาลาห้าม เช่น

หยุดพูด

2.2) ความหมาย ๓ แบบขยายคำกริยาในกริยาวลีเพื่อบอกลักษณะไวยากรณในภาษา คือบอกมาลาคำสั่ง เช่น

จงฟังทางนี้

2.3) ความหมาย ๓ แบบบอกความหมายรวม ๓ ของทั้งประโยคเป็นแบบห้าม และทำให้รูปประโยคเป็นรูปประโยคคำสั่ง เช่น

หยุดพูด

3) คำชนิดนี้เท่าที่พบมีจำนวน 9 คำ

¹ ดูคำอธิบายในเชิงอรรถที่ 1 ของบทที่ 4 หน้า 77.

² ดูคำอธิบายในเชิงอรรถที่ 2 ของบทที่ 4 หน้า 96.

³ ดูคำอธิบาย ความหมาย ๓ ของกรรม ในบทที่ 4 หน้า 81.

4.2.19 ลักษณะของคำแสดงคำถาม

1) ก. เป็นคำที่ไม่สามารถปรากฏ—และทำหน้าที่ตามลำพัง/เป็นส่วนประกอบของประโยค¹ เริ่มในภาษาไทยได้ จะต้องทำหน้าที่นี้ร่วมกับคำกริยา² เช่น เธอร้องไห้ทำไม

ร้องไห้ทำไม ทำหน้าที่เป็นหน่วยกริยากรรม³ ของประโยคนี้ และคำแสดงคำถาม ทำไม ทำหน้าที่นี้ร่วมกับคำกริยา ร้องไห้

ข. คำแสดงคำถามบางคำคือ ใคร อะไร ที่สามารถปรากฏ และทำหน้าที่ตามลำพังเป็นส่วนประกอบของประโยคได้ แต่จะปรากฏเฉพาะในประโยคไม่เริ่ม⁴ เท่านั้น เช่น มีเสียงของตก แล้วเราถามว่า

อะไรตก

อะไร เป็นคำแสดงคำถาม ที่ทำหน้าที่เป็นหน่วยประธาน⁵ ของประโยคไม่เริ่มนี้

2) เป็นคำที่มีความหมาย ๑ ดังนี้ คือ

2.1) ความหมาย ๑ แบบขยายคำกริยาในกริยาวลีเพื่อบอกลักษณะไวยากรณ์ในภาษา คือบอกมาลาซักถาม เช่น

แดงเดินมาอย่างไร

¹ ดูคำอธิบายในเชิงอรรถที่ 1 ของบทที่ 4 หน้า 77.

² ดูคำอธิบายในเชิงอรรถที่ 2 ของบทที่ 4 หน้า 97.

³ ดูคำอธิบาย ความหมาย ๑ ของหน่วยกริยากรรม ในบทที่ 3 หน้า 65.

⁴ ดูคำอธิบาย ประโยคไม่เริ่ม ในบทที่ 2 หน้า 15.

⁵ ดูคำอธิบาย ความหมาย ๑ ของหน่วยประธาน ในบทที่ 3 หน้า 61.

2.2) แบบบอกความหมายรวม ๆ ของทั้งประโยคเป็นแบบมาลา
ซักถาม และทำให้รูปประโยคเป็นประโยคคำถาม เช่น

ใครเดินมากับค้อย

3) คำชนิดนี้เท่าที่พบมีจำนวน 10 คำ

4.2.20 ลักษณะของคำบุพบท

1) เป็นคำที่ไม่สามารถปรากฏ-และทำหน้าที่ตามลำพังเป็นส่วนประกอบ
ของประโยค ¹ เริ่มในภาษาไทยได้ จะต้องทำหน้าที่นี้ร่วมกับคำกริยาและคำนาม ² เช่น
น้องกำลังนั่งในห้อง

กำลังนั่งในห้อง ทำหน้าที่เป็นหน่วยกริยากรรม ³ ของประโยคนี้นี้
และคำบุพบท ใน ทำหน้าที่นี้ร่วมกับคำกริยา นั่ง และคำนาม ห้อง

2) เป็นคำที่มีความหมาย ๆ แบบเชื่อมคำคนละชนิดใหม่มีความหมาย
ต่อเนื่องกัน เช่น

ของวางบนโต๊ะ

3) คำชนิดนี้เท่าที่ค้นพบมีจำนวน 38 คำ

4.2.21 ลักษณะของคำเชื่อมนาม

1) เป็นคำที่ไม่สามารถปรากฏ-และทำหน้าที่ตามลำพังเป็นส่วนประกอบ
ของประโยค ⁴ เริ่มในภาษาไทยได้ จะต้องทำหน้าที่นี้ร่วมกับคำนามตั้งแต่สองคำขึ้นไป
เช่น

^{1, 4} คำอธิบายในเชิงอรรถที่ 1 ของบทที่ 4 หน้า 77.

² คำอธิบายในเชิงอรรถที่ 2 ของบทที่ 4 หน้า 96.

³ คำอธิบาย ความหมาย ๆ ของหน่วยกริยากรรม ในบทที่ 3 หน้า 65.

ชอนกับสอมอยู่ในตุ

ชอนกับสอม ทำหน้าที่เป็นหน่วยประธาน¹ ของประโยคนี และคำเชื่อมนาม กับ ทำหน้าที่รวมกับคำนาม ชอน และคำนาม สอม

2) เป็นคำที่มีความหมาย ๑ แบบเชื่อมคำนามตั้งแต่สองคำขึ้นไป ให้มีความหมายต่อเนื่องกัน เช่น

เสื่อกับกระโปรงอยู่ในตุ

3) คำชนิดนี้เท่าที่คนพบมีจำนวน 4 คำ

4.2.22 ลักษณะของคำเชื่อมกริยา

1) เป็นคำที่ไม่สามารถปรากฏ—และทำหน้าที่ตามลำพังเป็นส่วนประกอบของประโยค² เริ่มในภาษาไทยได้ จะต้องทำหน้าที่ร่วมกับคำกริยาตั้งแต่สองคำขึ้นไป เช่น

เธอนั่งให้สบาย

นั่งให้สบาย ทำหน้าที่เป็นหน่วยกริยาอาการ³ ของประโยคนี และคำเชื่อมกริยา ให้ ทำหน้าที่รวมกับคำกริยา นั่ง และคำกริยา สบาย

2) เป็นคำที่มีความหมาย ๑ แบบเชื่อมคำกริยาตั้งแต่สองคำขึ้นไป ให้มีความหมายต่อเนื่องกัน เช่น

นอนพยายามนอนให้หลับ

3) คำชนิดนี้เท่าที่คนพบมีจำนวนเพียงคำเดียว

¹ ดูคำอธิบาย ความหมาย ๑ ของหน่วยประธาน ในบทที่ 3 หน้า 61.

² ดูคำอธิบายในเชิงอรรถที่ 1 ของบทที่ 4 หน้า 77.

³ ดูคำอธิบาย ความหมาย ๑ ของหน่วยกริยาอาการ ในบทที่ 3 หน้า 65.

4.2.23 ลักษณะของคำเชื่อมอนุพากย์

1) เป็นคำที่ไม่สามารถปรากฏ-และทำหน้าที่ตามลำพังเป็นส่วนประกอบของประโยค¹ เริ่มในภาษาไทยได้ จะต้องทำหน้าที่นี้ร่วมกับคำชนิดอื่น ๆ เป็นประโยค และคำชนิดนี้จะปรากฏระหว่างอนุพากย์ 2 อนุพากย์ เช่น

เขาไม่สบาย จึงไม่มาโรงเรียน

จึง เป็นคำเชื่อมอนุพากย์ ที่ปรากฏอยู่ระหว่างอนุพากย์ เขาไม่สบายกับอนุพากย์ ไม่มาโรงเรียน

2) เป็นคำที่มีความหมาย ๆ แบบเชื่อมอนุพากย์ ตั้งแต่สองอนุพากย์ขึ้นไป ให้มีความหมายต่อเนื่องกัน เช่น

เขาไม่มาโรงเรียน เพราะเขาไม่สบาย

3) คำชนิดนี้เท่าที่ค้นพบมีจำนวน 69 คำ

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

¹ ดูคำอธิบายในเชิงอรรถที่ 1 ของบทที่ 4 หน้า 77.